

MUSIQA DARSLARINI INTEGRATSIYALASHGAN USULDA OLIB BORISH
USULLARI

Ulashova Mamlakat Ahmadovna

*Yunus Rajabiy nomidagi**O'zbek milliy musiqa san'ati**instituti o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Maqola musiqa fanining yosh avlod tarbiyasidagi o'rni va ahamiyati haqida yozilgan. Yosh avlodni xalqimizning musiqiy merosini anglash, badiiy mazmuni tahlil qilishga o'rgatish to'g'risida hamfikrlar yoritilgan. Musiqa darslarini integratsiyalashgan usulda olib borishning ta'lim sifatiga ijobiy ta'siri haqida hamma'lumotlar berilgan.*

Kalit so'zlar: *integratsiya, musiqa, adabiyot, maqom, folklor, mumtoz, qo'shiq.*

Integratsiyalashgan darslar bolalarning dunyosida yaxlit ko'rinishni shakllantirishga, tabiat, jamiy atva umumiy olamdagi o'zaro bog'liqlikni tushunishga yordam beradi. Integratsiyalashgan dars didaktik maqsadlarga erishildi: bilim, ta'lim va tarbiya.

Estetik sikl sub'ektlarini integratsiyalashuvi bu aloqaning axloqiy va axloqiy tomoniga ta'sir qiladigan, inson-jamiya-tabiatning o'zaro bog'liqligiga erishishga imkon beradi. Tabiiy ravishda paydolib kelgan yo'llar mavjud. Bu san'at va badiiy ish, san'at va adabiyot, san'at va musiqa kabi bir-birini to'ldiradigan kurslarni birlashtiradi. Musiqiy va vizual san'atning integratsiyasi o'quvchilarga na faqat tinglash, tasavvur va his-tuyg'ularni rivojlantirish, balki ijodiy ish bilan shug'ullanish imkonini beradi.

Musiqa, tasviriy san'at va adabiyotning integratsiyasi san'atning ruhiy fiqlarini ochish uchun katta imkoniyat yaratib beradi, uning o'zaro bog'liqligi muloqot, o'tmish va bugungi insonlarning fikrlari, his-tuyg'ular va harakatlarini himoya qiladigan insoniyat xotirasi sifatida qaraydi.

Integratsiya - bu individual aloqalarning sub'ektiv sub'ektlarining ta'lim materiallarini birlashtirish, aloqasi, yaqinlashuvini o'z ichiga olgan tizimdir. Integratsiyalashgan o'rganish ham maqsad, ham o'quv usuli hisoblanadi. Ta'limning maqsadi sifatida, integratsiya maktab o'quvchilariga dunyoni totuvlik bilan his qilish, atrofda haqiqatning go'zalligini tovush va rang orqali turli xilligini kashf etishga yordam beradi. Integratsiya o'quvchilarni o'qitish vositasifatida an'anaviy fan bilimlarini birlashtirish va yangi bilimlar olishga hissa qo'shadi. Integratsiya o'quvchilari uchun quyidagilarga ega: ularning qiziqish hosil qiladi, musiqiy bilimning yaxlit ko'rinishini yaratishga yordam beradi, musiqiy bilimlarni tizimlashtirishga, musiqiy mahorat va ko'nikmalarning rivojlanishiga, estetik hislar, tasavvurlarni, e'tiborni, musiqiy xotirani va o'quvchilarning fikrlashini rivojlantirishga yordam beradi. Shaxs taraqqiyotiga o'ntirilgan ta'lim mazmunini amaliyotga tatbiq etish, o'quv jarayoniga innovatsion ta'lim texnologiyalarini olib kirish zaruriyati ta'lim mazmuni bilan maqsadlarida mutanosiblikni ta'minlashni taqozo qiladi. So'nggi yillardagi

islohatlarda ta'lim mazmuni bilan maqsadlarida mutanosiblikni ta'minlash sohasida muhim qadam bo'ldi. Ma'lumki, insoniyat yuqori darajada axborotlashgan jamiyatda yashamoqda. Ta'limning xususiy maqsadlaridan biri o'quvchilarni o'zlashtirish, ularning ma'naviy-

intellektual jihatdan rivojlantirishga ko'maklashadigan axborotlar bilan qurollantirishdan iborat. Ushbu maqsadga mos keladigan ta'lim mazmuni, avvalambor, darsliklar va o'quv kitoblarida muayyan izchillikda aks etish kerak.

Chunki, yangi davr kishi ijtimoiy, moddiy, madaniy taraqqiyotni tamoman yangi bosqichga ko'taradigan qator o'zgarishlarini vujudga keltiradigan mustahkam bilim, ko'nikma va malakalarga ega bo'lishi lozim. Bu esa, ta'lim maqsadiga mos keladigan ta'lim mazmunini yangi o'quv modellarini vositasida ifodalashni talab qiladi.

Ta'lim maqsadiga mos keladigan ta'lim jarayonining natijalari o'quvchining aqliy, huquqiy fuqarolik, kommunikativlik, axborotli va tafakkurning boshqa yo'nalishlarida chukur mahoratga ega bo'lish imkonini berishi lozim. Bunda o'quv-bilish jarayonida muhim o'rinni o'qituvchilar bilan o'quvchilar orasida o'zaro fikr almashishga imkon beradigan ta'limiy topshiriqlar egallash zarur.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Azbarov Yu.T. Bolalarni sevish san'ati. T.: O'qituvchi. 1991. 138-b.
2. Azizxo'jayeva N.N. O'qituvchi tayyorlashning pedagogik texnologiyasi. - T.: TDPU. 2000. 52-b.
3. Gulomova X., Yo'ldosheva Sh., Mamatova G., Boqiyeva H. Husnixat va unio'qitish metodikasi. - T.: TDPU, 2013. - 70 b.